

Kirje

ELY-keskukset
TE-toimistot

11.02.2011

TEM/4032/00.03.05.01/2009

Sivutoimisena yrittäjänä työllistymisestä ja omaishoitajana toimimisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut 1.1.2010 voimaan tulleen ohjeen yrittäjän työttömyysetuuden työvoimapolittisista edellytyksistä (4032/00.03.05.01/2009). Säännösten soveltamisessa esiin tulleiden kysymysten vuoksi ministeriö täsmentää annettua ohjetta tässä kirjeessä kerrotulla tavalla. Muilta osin noudatetaan voimassa olevaa ohjetta.

Sivutoiminen työllistyminen yritystoiminnassa

Työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 4 §:n mukaan henkilön katsotaan työllistyvän yritystoiminnassa sivutoimisesti, jos henkilön työssäolon perusteella tai muutoin voidaan päätellä yritystoiminnan vaatiman työmäärän olevan niin vähäinen, ettei se ole esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle.

Sivutoimisesta yritystoiminnasta on tyypillisesti kyse silloin, kun yritystoimintaa on harjoitettu kokoaikatyön ohessa riittävän pitkään. Kymmentä kuukautta voidaan pitää tähän tarkoitukseen riittävän pitkänä aikana. Jos henkilöllä ei ole kymmenen kuukauden työssäoloa, työ- ja elinkeinotoimisto voi katsoa yritystoiminnan sivutoimiseksi, jos toiminnan vaatima työ määrä on niin vähäinen, ettei se ole esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle. Vastaavalla tavalla myös päätoiminen opiskelu samaan aikaan yritystoiminnan kanssa voi osoittaa yritystoiminnan olevan sivutoimista.

Myös alkava yritystoiminta voi olla työ määrältään niin vähäistä, että sitä voidaan pitää työttömyysturvalakia sovellettaessa sivutoimisena. Työnhakijalta pyydetään selvitystä siitä, kuinka paljon yritystoiminta häntä työllistää (esimerkiksi kuinka monta tuntia päivässä), kuinka sitovaa toiminta on sekä hakeeko ja onko henkilö valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä. Työ- ja elinkeinotoimiston ratkaisu yritystoiminnan pää- tai sivutoimisuudesta perustuu kokonaisharkintaan, jossa otetaan huomioon kaikki toiminnan työllistävyyydestä saatu selvitys. Pelkästään tulojen puuttumisen tai vähäisyyden perusteella alkavaa yritystoimintaa ei voida katsoa sivutoimiseksi.

Päätoimisesti harjoitetun yritystoiminnan muuttuminen sivutoimiseksi edellyttää työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan, että henkilö on vähintään kymmenen kuukautta yritystoimintaan liittymättömässä kokoaikatyössä tai muutoin voidaan päätellä yritystoiminnan vaatiman työ määrän olevan niin vähäinen, ettei se ole esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle. Säännös ei tarkoita sitä, etteivätkö palkkatyö ja yritystoiminta voi olla samalta alalta.

Työttömyysturvalaissa tai sen nojalla annetuissa asetuksissa ei ole säädetty, että lausunto sivutoimisesta yritystoiminnasta tulisi antaa määräaikaisena. Työ- ja elinkeinotoimistoja on ohjeistettu seuraamaan sivutoimisen yritystoiminnan laajuutta ja sen mahdollisia muutoksia säännöllisin väliajoin ja antamaan sivutoimista yritystoimintaa koskevat lausunnot määräaikaisina, yleensä enintään kuuden kuukauden ajalle. Yrittäjäohjetta muutetaan tällä kirjeellä niin, että jatkossa työ- ja elinkeinotoimisto antaa lausunnon sivutoimisesta yritystoiminnasta toistaiseksi voimassaolevana.

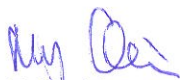
Sivutoimisesta yritystoiminnasta ei enää tehdä selvityspyyntöä säännöllisin väliajoin. Työnhakijalta kysytään yritystoiminnan tilannetta työ- ja elinkeinotoimiston muun asiakaspalvelun yhteydessä, esimerkiksi työnhakua uusittaessa tai työllistymissuunnitelmaa tarkistettaessa.

Työnhakijalla on velvollisuus ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle yritystoiminnassa tapahtuvista muutoksista työttömyysturvalain 11 luvun 2 §:n perusteella. Työ- ja elinkeinotoimisto voi mainita työnhakijan ilmoitusvelvollisuudesta sivutoimisesta yritystoiminnasta annettavan lausunnon perusteluissa ja varmistaa tiedonsaannin lähettämällä lausunnon työnhakijalle tiedoksi. Myös työttömyysetuuden maksajat ilmoittavat TE-toimistolle tiedossaan olevista toiminnan muutoksista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa yritystoiminnan työllistävyttä.

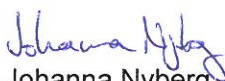
Tarvittaessa työnhakijalle lähetetään selvityspyyntö ja hänen velvollisuutenaan on esittää selvitys yritystoiminnan laajuudesta, jotta työ- ja elinkeinotoimisto voi arvioida, onko kyse edelleenkin sivutoimisesta yritystoiminnasta. Jos yritystoiminnan laajuudessa ei ole tapahtunut muutoksia, työ- ja elinkeinotoimisto ei voi katsoa toiminnan muuttuneen päätoimiseksi. Sivutoimiseksi katsottu yritystoiminta ei muutu päätoimiseksi sen perusteella, että henkilön kokoaikainen palkkatyö päättyy. Sivutoimiseksi katsottu yritystoiminta ei muutu päätoimiseksi myöskään ajan kulumisen perusteella tai pelkäämään sen perusteella, että toiminnasta saadut tulot kasvavat.

Omaishoitajana toimiminen

Omassa työssään työllistyvä henkilö tekee työtä omaan lukuunsa olematta työ- tai virkasuhteessa. Tyypillisiä omassa työssään työllistyviä ovat muun muassa omaishoitajat. Voimassa olevassa yrittäjäohjeessa ei enää ole mainintaa omaishoitajana toimimisesta. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut muuttaa aiemmin noudatettuja tulkintoja. Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa, että arvioitaessa omaishoitajana toimivan henkilön työllistymistä ja mahdollisuutta ottaa vastaan kokoaikatyötä merkitystä on omaishoidon tuesta laaditun sopimuksen liitteenä olevalla hoito- ja palvelusuunnitelmalla. Jos suunnitelman mukaan kyse on kokopäiväisestä tai ympärivuorokautisesta hoidosta, ei kokoaikatyön vastaanottaminen yleensä ole mahdollista. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon hoito- ja palvelusuunnitelman ohella myös muu henkilön antama selvitys siitä, miten ja missä aikataulussa hoito on tarkoitus järjestää, jos omaishoitaja saa työpaikan. Omaishoidon tuen määrällä ei ole merkitystä arvioitaessa omaishoidon työllistävyttä.

Tuija Oivo
osastopäällikkö

Johanna Nyberg
ylitarkastaja

TIEDOKSI

Työministeri
Työministerin erityisavustaja
TEM / TYO / ryhmät
Petra Tarjanne
Sosiaali- ja terveysministeriö
Kansaneläkelaitos
Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
Finanssivalvonta
Vakuutusosasto
Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta